

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Realizace velkoformátového tisku ve veřejném prostoru

JAK SE POTKÁME

Aneta Vyškovská

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Ilustrace grafika

Bakalářská práce

Realizace velkoformátového tisku ve veřejném prostoru

JAK SE POTKÁME

Aneta Vyškovská

Vedoucí práce: prof. akad. mal. Mikoláš Axmann
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Aneta VYŠKOVSKÁ**
Osobní číslo: **D20B0083P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Ilustrace Grafika**
Téma práce: **REALIZACE VELKOFORMÁTOVÉHO TISKU VE VEŘEJNÉM PROSTORU**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

–min. 30 x 50 cm, model, vizualizace a realizace

Tvůrčí záměr: Vytvoření souboru tisků ve veřejném prostoru.

Způsob realizace: Dokumentace prostoru a vytvoření tří variant návrhu, v místě realizace vybraného a následná dokumentace.

Cíl: V konkrétním veřejném prostoru vytvořit soudobou autorskou interpretaci tradičního křesťanského námětu.

Předpokládaný charakter výstupu: 14 tisků formátu 30 x 50 cm

Rozsah průvodní zprávy: minimálně 3 normostrany

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BÍLEK, František. *Křížová cesta*. Praha: Umělecké snahy, 1914.
HOROVÁ, Anděla. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0522-6.
LAMATOVÁ, Hana, 2012. *Via Crucis*. Zobrazení křížové cesty v českém sakrálním umění po roce 1989 a jeho uměleckohistorická geneze. Olomouc. Magisterská diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Filosofická fakulta. Katedra dějin umění. Ved. práce: Doc. PaedDr. Alena Kavčáková, Dr.
MENNEKES, Friedhelm. *Nadšení a pochybnost 1*. Nové umění ve starém kostele. přeložil Martin Pokorný Norbert Schmidt, uspořádal a předmluvu napsal Norbert Schmidt. Praha: Triáda; Centrum teologie a umění, 2012. ISBN978-80-7474-057-2
SCHMIDT, Norbert. *Přímluva za současnost*. Umění v sakrálním prostoru. Praha: Triáda, 2016. ISBN978-80-7474-185-2

Vedoucí bakalářské práce: **Prof. akad. mal. Mikoláš Axmann**
Katedra výtvarného umění

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2023**

L.S.

MgA. Vojtěch Aubrecht v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 7. září 2022

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně
a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2023

.....
podpis autora

Děkuji vedoucímu práce prof. akad. mal. Mikoláši Axmannovi za podnětné připomínky a rady i za otevřený přístup ke způsobu zpracování a procesu tvorby. Také děkuji farnosti u kostela sv. Jakuba Staršího v Praze-Petrovicích, jmenovitě P. Miroslavu Verčimákovi, že mi umožnil výtvarný projekt v daném místě realizovat.

Obsah

Úvod

Volba tématu	10
Inspirace a přístup	10
Výběr místa, námětu a formy.....	10
Proces tvorby.....	11
Kniha.....	11
Projekce.....	12
Popis výsledného díla	12
Kniha.....	12
Projekce.....	12
Seznam zdrojů	13
Resumé.....	14
Seznam příloh.....	15

Úvod

Bakalářská práce, ke které náleží tato průvodní zpráva, sestává ze dvou částí, autorské knihy a projekce, respektive živé akce dokumentované formou audiovizuálního záznamu a fotografií. V praktické rovině se zabývá grafickými projevy či ilustrací ve veřejném prostoru. Váže se konkrétnímu místu, kostelu sv. Jakuba Staršího v Praze-Petrovicích. Je mou drobnou osobní reflexí liturgického prostoru, jeho estetiky i funkce v kontextu dnešní doby. Celou práci provází blízkosti, setkávání, hledání možnosti blízkosti na různých úrovních lidského života i vizuální tvorby.

Volba tématu

Inspirace a přístup

Setkávání a úzké propojení umění a náboženství je zřejmě staré jako lidstvo samo. Nicméně, ne vždy bylo toto spojení snadno přijímané. Přinejmenším od moderní doby, kdy se více rozlišují a vymezují jednotlivé oblasti života, a tvorbě je přiznána svébytná hodnota, je explicitní služba obrazu jako ilustrace náboženského poselství něčím nesamozřejmým. Možná ale o to svobodnější může být jejich dialog. A právě toto výslovné setkání mě zajímalo při mé práci, hledání smyslu obrazu v jeho vztažení se k náboženství a zkoumání náboženství skrze vizualitu a tvorbu.

Podnětem pro uvažování nad touto tematikou pro mě byly zejména postní umělecké intervence v kostele Nejsv. Salvátora v Praze¹ či instalace v dominikánském klášteře při kostele sv. Jiljí v Praze a další projekty, často propojené kurátorskou činností pana Norberta Schmidta, které se zase inspirují či navazují na působení a přístupy Friedhelma Mannekese.² Ačkoli má práce se pohybuje v mnohem menším měřítku a spíše ve formě studie a experimentu. Dalším inspiračním zdrojem mi byly například práce některých mých přátel z Umělecké platformy Karavana, jejíž členové často ve své tvorbě reflektují také náboženské otázky.

Samotný úrok do veřejného prostoru je pro mě velkým vybočením mimo mou komfortní zónu. V mezích bakalářské práce mi to ale přišlo jako dobrá studijní příležitost, do které bych se asi za jiných okolností neměla odvahu pustit.

Výběr místa, námětu a formy

Pro realizaci práce jsem si vybrala malý kostelík sv. Jakuba staršího v Praze-Petrovicích, a to zejména proto, že k němu mám osobní vztah, jako k místu v blízkosti mého domova, i ke společenství, které se při něm utváří, jakožto člen zdejší farnosti.

Jedním z mých prvních nápadů, ještě před finálním výběrem místa, bylo graficky zpracovat téma žalmů, jejich specifické melodičnosti a dialogického charakteru, které se používají pro jejich přednes v liturgii. Z těchto úvah jsem si ponechala záměr cíleného dialogu s konkrétním prostorem, nicméně v celku tato myšlenka, po výběru místa, ustoupila návrhu realizovat zde křížovou cestu, jelikož ta má v místním kostele z technických důvodů improvizovanou formu kartiček zavěšených na boky lavic. Návrhy tvořené v tomto směru ale narážely na dvě problematické skutečnosti.

První jsou fyzická prostorová omezení. Na naprostou většinu plochy stěn není z důvodu památkové ochrany možné cokoli připevňovat. Stejně tak na strop a téměř veškeré vybavení kostela, včetně historických lavic. Na instalaci ve volném prostoru zde zase není místo, jelikož by v malém jednolodním kostelíku jakýkoli předmět navíc nutně bránil volnému pohybu lidí. Dalo by se říci, že všechna místa jsou již využívána. Myslím si, že by tento problém nebyl zcela neřešitelný, ale byl velmi výrazně omezující pro možnosti zpracování.

Druhou, dle mého názoru závažnější a nakonec rozhodující skutečností, je samotný výrazný vizuál prostoru. V kostele jsou totiž odkryty fragmenty nástěnných maleb z počátku 15. století. Přestože náměty jsou často nezřetelné, jako celek jsou esteticky velmi silné a utváří výraz celého prostoru. Ve svých návrzích jsem se snažila s jejich charakterem počítat, ale byla jsem upozorněna vedoucím práce, že jakýkoli další výraznější trvalý obrazový vstup bude, už z této podstaty prostoru, vždy problematický. Proto jsem po konzultacích přešla ke kombinaci dvou jiných forem vstupu do prostoru. Jednou je kniha, která je v celkovém pohledu v prostoru nenápadná, ale svým obsahem i umístěním se k němu přímo

---

¹ SCHMIDT, Norbert. *Přímluva za současnost*. Umění v sakrálním prostoru

² MENNEKES, Friedhelm. *Nadšení a pochybnost 1*. Nové umění ve starém kostele.

vztahuje. Druhou je projekce, která si, díky svému krátkému a přesnému časovému vymezení, může dovolit výraznější polemiku s prostorem, aniž by omezila nebo narušovala jeho stálý charakter.

Tímto krokem byla zároveň zpochybněna volba klasického námětu křížové cesty, respektive můj přístup se odklonil k formálně volnějším uvažování nad kontexty daného prostoru, ačkoli i z této fáze jsem si podržela a použila některé poznatky a přístupy. Jeden příklad za vše je promyšlený motiv setkání, blízkosti, setkávání se v úplně prosté každodenní zkušenosti, který se v průběhu práce akcentoval.

Proces tvorby

Knihu i návrhy na projekci jsem tvořila souběžně jako jeden celek, a vycházela tudíž ze společných principů. Přesto každá část má svá specifika, proto je zde pro přehlednost rozdělím do dvou oddílů.

Během tvorby jsem si stanovila několik vlastních požadavků, které mi sloužily jako rámec či referenční body mých úvah a návrhů:

- 1) Ve velké míře pracovat s charakterem prostoru, jeho vizualitou, funkcí, kontexty...
- 2) Podporovat či vytvářet prostor pro kontemplaci.
- 3) Reflektovat téma blízkosti a setkávání.
- 4) Nechat zaznít Písmo.

Kniha

Kniha má být především onou podporou kontempace. Tedy, nemá za primární cíl informovat, poučovat nebo pobavit. Uvažovala jsem o ní jako o „modlitební knize“, ovšem nikoli s předepsanými texty modliteb, ale spíše po způsobu lectio divina. Tvoří ji krátké úryvky biblického textu a soubor ilustrací. Pět vybraných částí z evangelií líčí situace, ve kterých výslovně vystupuje sv. Jakub, patron kostela, což bylo hlavním klíčem k jejich výběru. Chtěla jsem tak skrze postavu světce přiblížit k sobě místo, na kterém se čtenář pravděpodobně nachází a události o kterých čte. Navíc se mi líbí, že na rozdíl od mnohých vyobrazení a líčení svatých jako nedostižných vzorů, mluví biblický text o sv. Jakubu velmi prostě, a ukazuje situace, které jsou lidské, někdy ne zrovna hodné obdivu. (Například když Jakub a Jan chtějí být mezi apoštoly privilegovaní nebo když spolu s Petrem usínají v Getsemanské zahradě.)

Text netvoří souvislý příběh, jednotlivé části jsou vyňaté z kontextu. Například hned do první situace vstupujeme jaksi zprostředka: „O něco dále uviděl jiné dva bratry...“, (ale vstupujeme tak do ní spolu s Jakubem). Tato forma možná může být pro čtenáře, který text nezná, trochu matoucí. To ale není překážkou jejího záměru. Opět, nejde tu o představení nebo převyprávění příběhu, ale o setkání s biblickým textem. A ten zde neslouží k rozboru nebo k intelektuálnímu poučení, ale jako součást meditace.

V rámci hledání přístupu k tvorbě ilustrací jsem zkoušela, například, vycházet tvarů fragmentů fresek a omítky. Ale nakonec jsem se rozhodla pracovat s okolím kostela, s místy, kterými mnoho z jeho návštěvníků může procházet nebo je mítet. Nejdříve vznikaly kresebné varianty návrhů, ke kterým jsem si v některých případech dělala pomocné fotografie. V návaznosti na inspiraci okolím jsem zkoumala také možnost zapojení barvy ve více či méně abstraktních kompozicích. K vlastnímu překvapení jsem se nakonec rozhodla pracovat s fotografií. Výsledná kombinace černobílých digitálních snímků s abstraktními barevnými akvarely byla zvolena jako vizuálně nejpřitažlivější z navržených variant.

Výběr a přiřazení záběrů k textu bylo také spíše záležitostí citu, případně navazovalo na symboliku mých osobních asociací s danými místy. Většinu akvarelů jsem pak už tvořila přímo pro konkrétní pozici v knize, ve vztahu k textu, fotografiím a umístění.

Projekce

I projekci jsem koncipovala jako prostor ke kontemplaci, a zároveň příležitost k setkání. Chtěla jsem se vyhnout tomu, aby působila jako kino nebo světelná show. Zároveň bylo potřeba smysluplně ji začlenit do rytmu událostí, které v kostele probíhají. Z respektu bych si netroufala zasahovat do průběhu bohoslužeb. Přišlo mi ideální pracovat s časem, kdy by byl kostel otevřený k navštívení, ale přitom by se tam „nic nedělo“, byl by přístupný k rozjímání. Tam by pak mohla probíhat klidná projekce doprovázená hudbou a společně by dokreslovaly meditativní atmosféru. Jenže kostel bývá mimo čas bohoslužeb otevřen jen velmi zřídka, navíc většinou v obdobích, která mají svou specifickou vizualitu a náladu, která s mým záměrem příliš nekorespondovala. Proto mi přišlo nejlepší uvažovat o akci jako o součásti Noci kostelů, která tento volnější přístup umožňuje. Jako alternativa se nabízelo uspořádat jednorázovou akci pro členy farnosti. Tento formát více tíhne ke sledování projekce s hudbou jako představení, má ale svou přednost v setkání lidí, kteří se znají a v časové flexibilitě.

Projekce navazuje na rytmus knihy, je rozdělena na pět sekvencí fotografií a každé z nich vždy předchází čtení příslušného úryvku z evangelia. Výběr snímků pro projekci se částečně, ale ne zcela, kryje se snímky v knize. Vychází jednak ze vztahu k textu, a dále z vizuálního vztahu k charakteru plochy, na kterou jsou fotografie promítány.

Popis výsledného díla

Kniha

Kniha obsahuje dvacet pět černobílých fotografických ilustrací, zaznamenaných i reprodukováných digitální cestou. Dále čtrnáct abstraktních barevných kompozic, vytvořených barvou z arabské gumy a pigmentů, digitalizovaných a upravených.

Textová část sestává z biblických citací. Konkrétně se jedná o tyto úryvky evangelijních příběhů: Matouš 4,21–22 (Povolání učedníků); Marek 5,22–43 (Vzkříšení dcery Jairovy); Matouš 17,1–9 (Proměnění na hoře); Matouš 20,20–28 (Žádost synů Zebedeových); Matouš 26,37–46 (Modlitba v Getsemane).

Formátu knihy je 145×198 mm. Tištěná je digitálně na papíře Munken Lynx. Vázána je ručně, nití na tři plátěné proužky, knižní blok tvoří osm složek po třech dvoulistech a je zavěšen do pevných desek. Lepenkové desky jsou potaženy papírem s tiskem. Součástí je také papírový přebal s typografickou úpravou a doprovodným textem na záložkách.

Kniha (respektive několik jejích výtisků) je určena pro umístění přímo do prostoru kostela sv. Jakuba Staršího v Praze-Petrovicích, k němuž a k jehož okolí se vztahuje, a měla by zde být volně přístupná k nahlédnutí podobně jako např. kancionály či texty modliteb.

Projekce

Pro projekci byly použité digitální fotografie, upravené tak, aby tvarem a intenzitou světla reflektovali charakter prostoru. Jednotlivé záběry se během projekce střídají či prolínají, a to velmi pomalu, aby dílo vyznívalo meditativně. Ze stejného důvodu se počítá s potřebou propojit obraz s hudbou.

Jednotlivým částem projekce vždy předchází čtení úryvku textu evangelia a tvoří s obrazem jeden celek podobně jako je tomu v knize. Jednotlivé sekvence obrazů trvají v průměru přibližně pět minut (nejkratší cca tři a půl minuty, nejdelší okolo sedmi minut). Čas pro jednotlivá čtení je jedna až dvě minuty. Výběr textů je téměř totožný s výběrem pro knihu, pouze u druhého úryvku (Vzkříšení dcery Jairovy) byl vypuštěn „vložený“ příběh o uzdravení ženy a pro lepší návaznost byla tato pasáž čtena

z Markova evangelia 5,22–23 a dále pokračovala z Lukášova evangelia 8,51–56. Důvodem této úpravy byla jednak méně intimní forma sdělení, než kterou nabízí kniha a jednak délka celé pasáže. I tak se ukázalo, že by bylo vhodné pro tento účel také ostatní úryvky trochu zkrátit tak, aby všechny byly klidným přednesem vždy přečteny do minuty.

Akce s projekcí za účasti farníků se uskutečnila 20. dubna 2023. Hrou na elektrické housle ji doprovodil pan Ivo Hloch. Někteří z účastníků byli aktivně zapojeni do čtení textů.

Seznam zdrojů

Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona: Český ekumenický překlad. 21. (12. opravené) vydání. Praha: Česká biblická společnost, 2016.

MENNEKES, Friedhelm. *Nadšení a pochybnost 1.* Nové umění ve starém kostele. přeložil Martin Pokorný, uspořádal a předmluvu napsal Norbert Schmidt. Praha: Triáda; Centrum teologie a umění, 2012. ISBN978-80-7474-057-2

SCHMIDT, Norbert. *Přímluva za současnost.* Umění v sakrálním prostoru. Praha: Triáda, 2016. ISBN978-80-7474-185-2

Resumé

This artwork, which was created as my bachelor thesis, is focused practically on graphic expression or illustration in public space. It is closely connected with specific place – little church of Saint James the Great in Praha-Petrovice. It reflects its function, visual character and location. The work is composed of two main parts, a book and a projection (or more precisely, of a whole event includes the projection).

The book is based on photographic illustrations, abstract colour compositions and short parts of biblical text in which the apostle James is mentioned. The book is not primarily intended to entertain or educate but rather to be a space for contemplation. It is planned to be placed in the church.

Even the projection is meant to be an opportunity for meditation or also for a meeting. Therefore, calm music should be part of the event, along with five sequences of projected photos introduced by the reading of the texts.

An important theme that is included in the whole work is the topic of closeness and search for closeness, simple human and neighbourly, also that which bridges time to past generations, and also that which can be between man and the Eternal, between "here I am" and heaven.

Seznam příloh

1. Dokumentace prostoru
2. Prvotní návrhy pro křížovou cestu a umístění původní
3. Kresebné návrhy
4. Akvarelové zkoušky
5. Příklady fotografií pro ilustrace
6. Akvarelové kompozice
7. Technické zkoušky projekce
8. Vizualizace a příprava projekce
9. Kniha
10. Projekce

1. Dokumentace prostoru

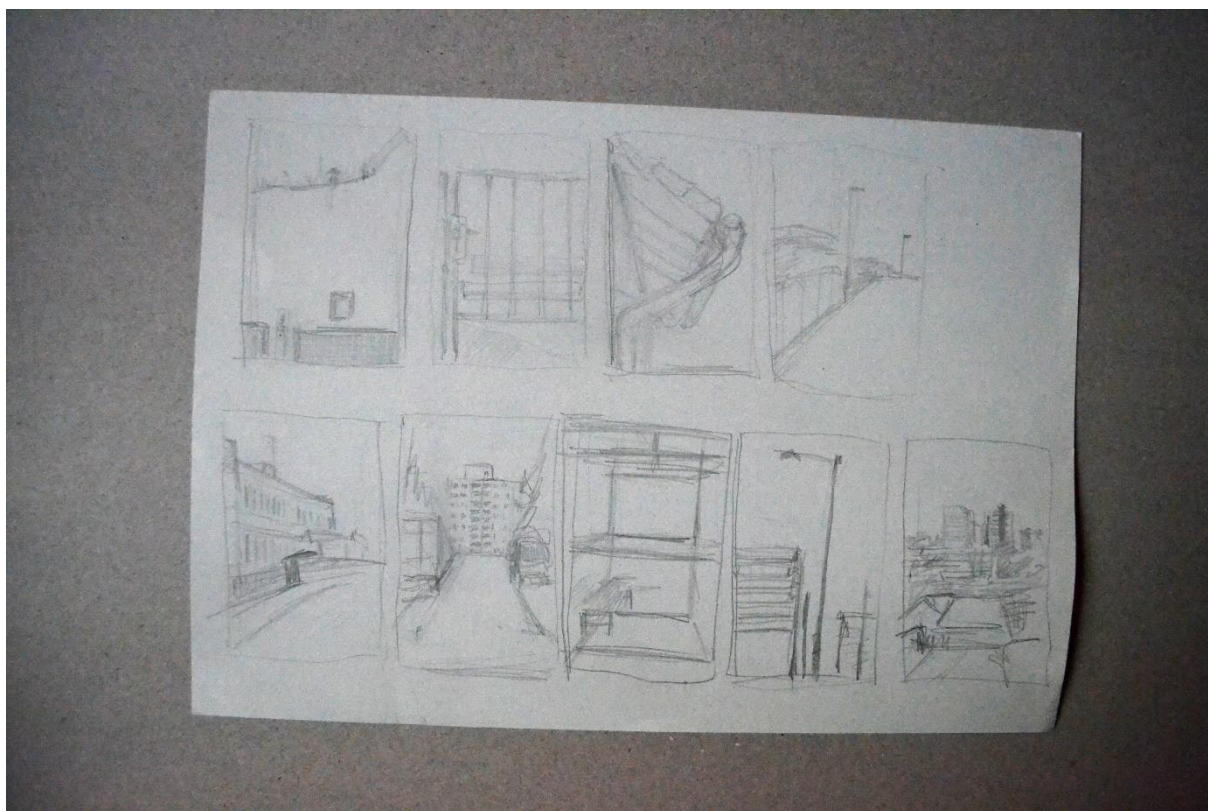
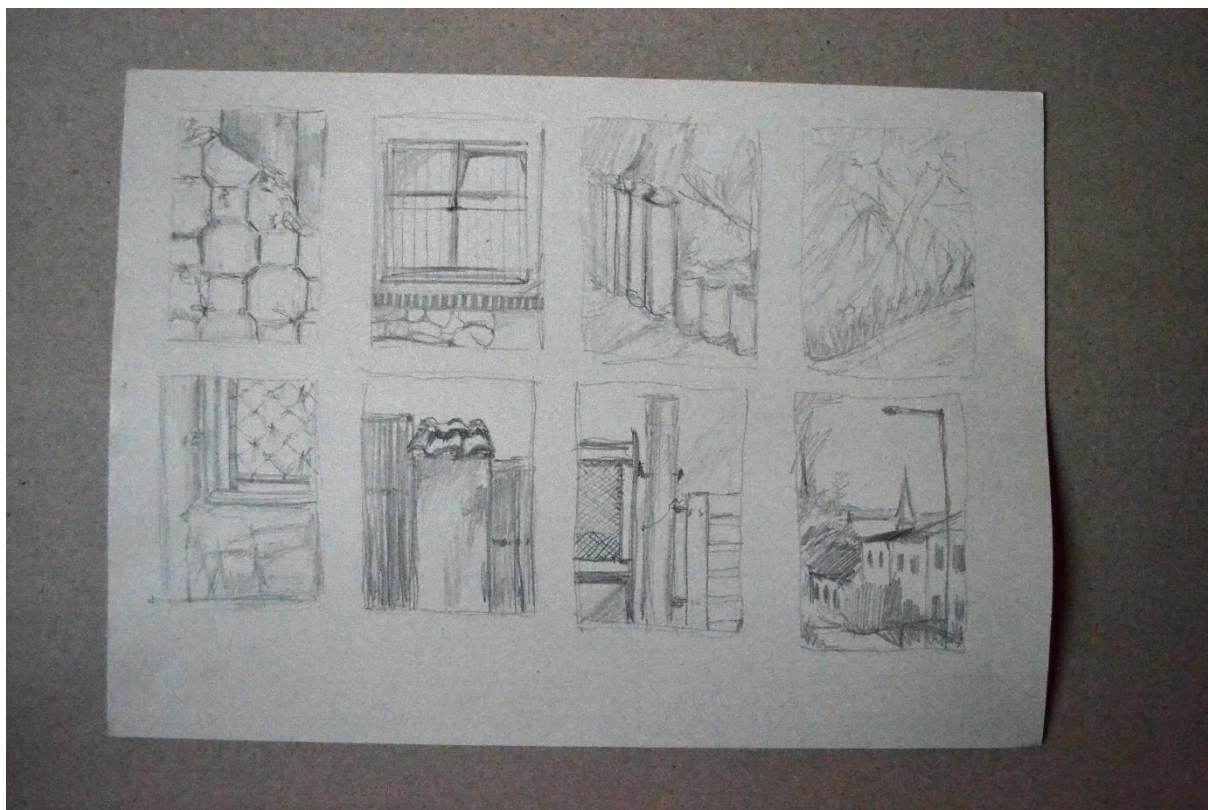

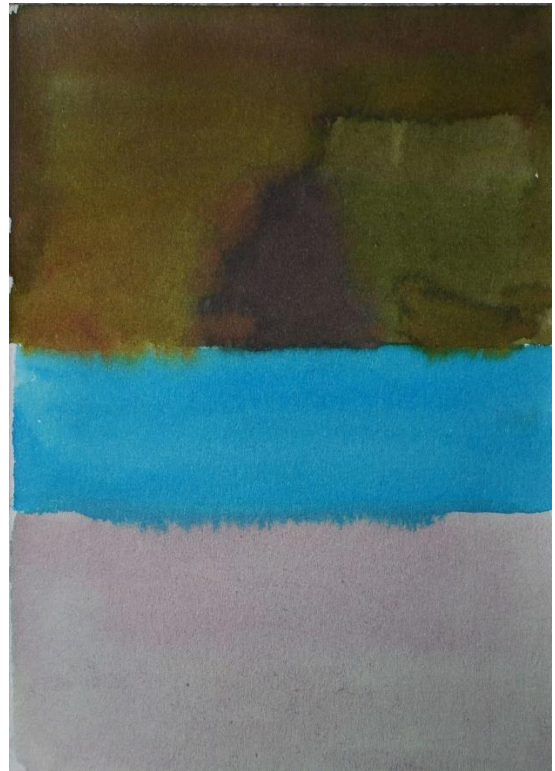
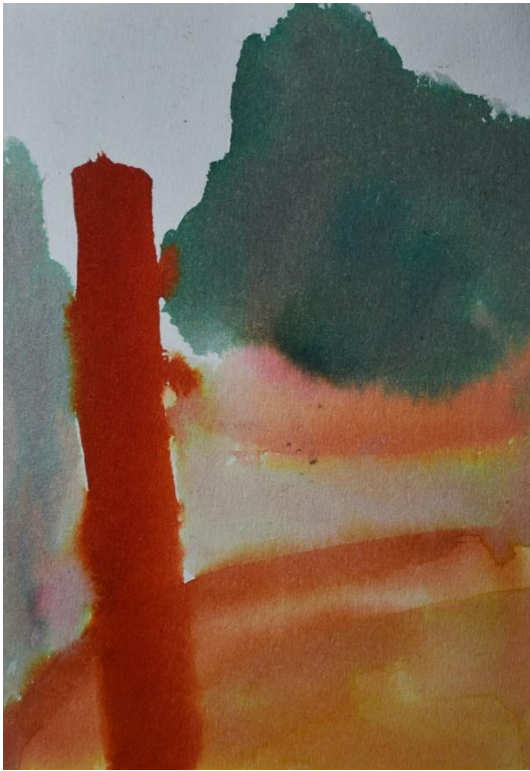
2. Prvotní návrhy pro křížovou cestu a umístění původní

3. Kresebné návrhy

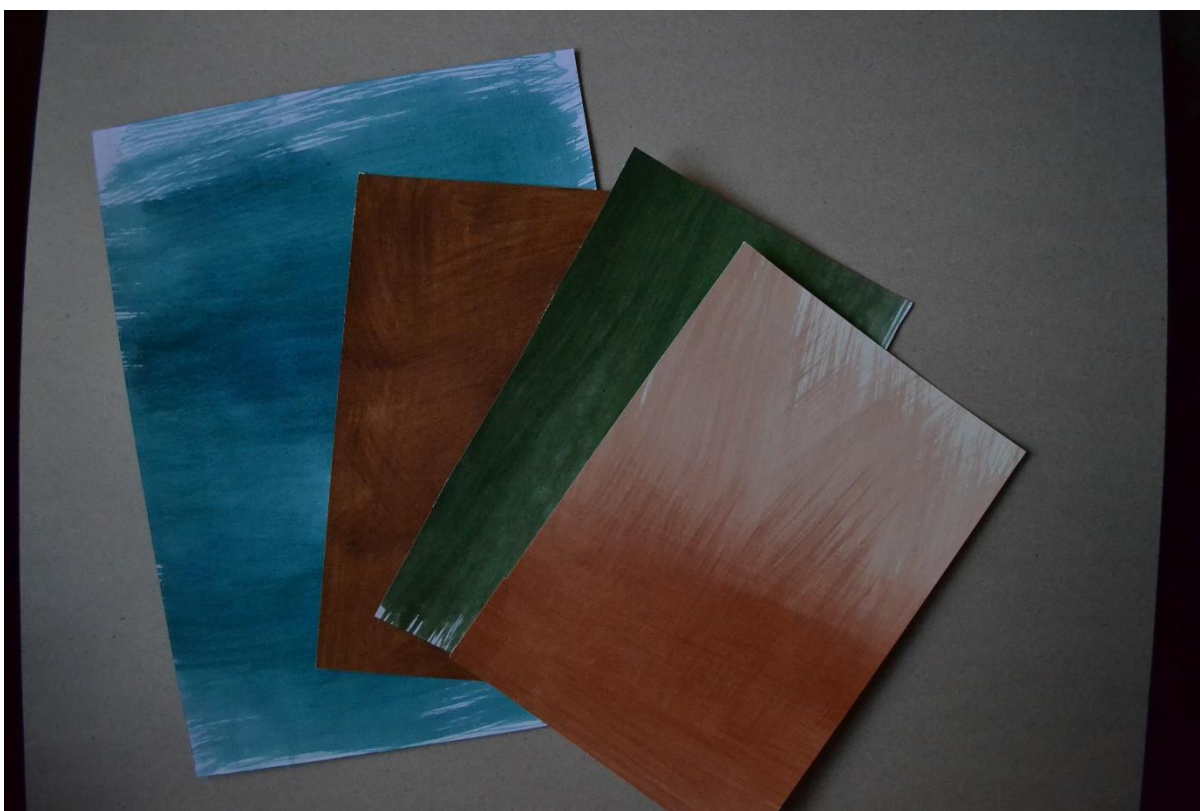
4. Akvarelové zkoušky

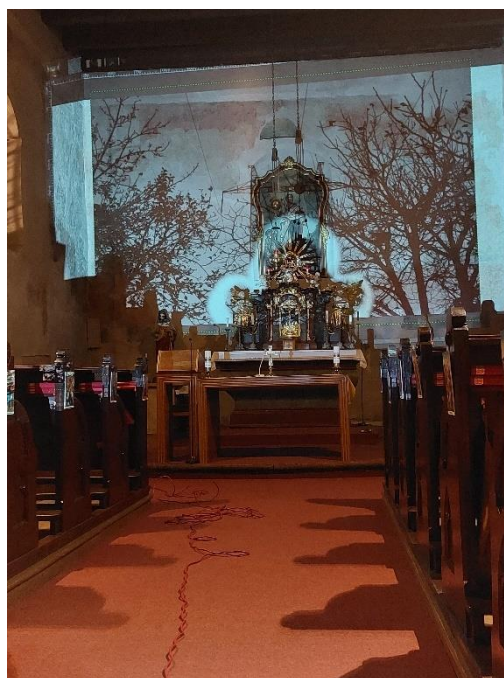
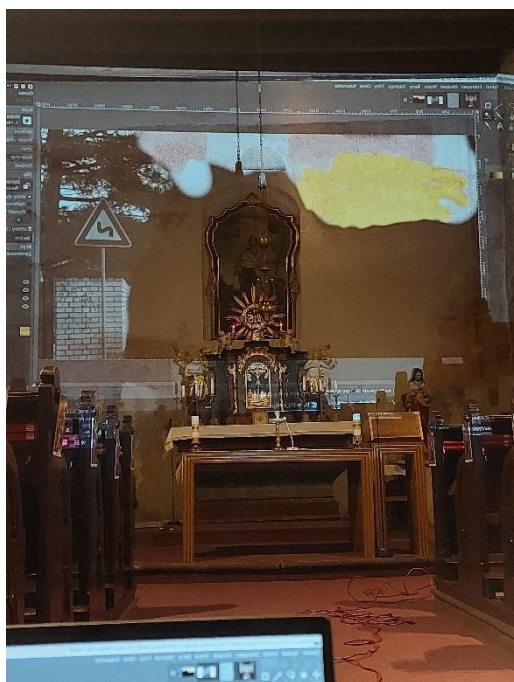
5. Příklady fotografií pro ilustrace

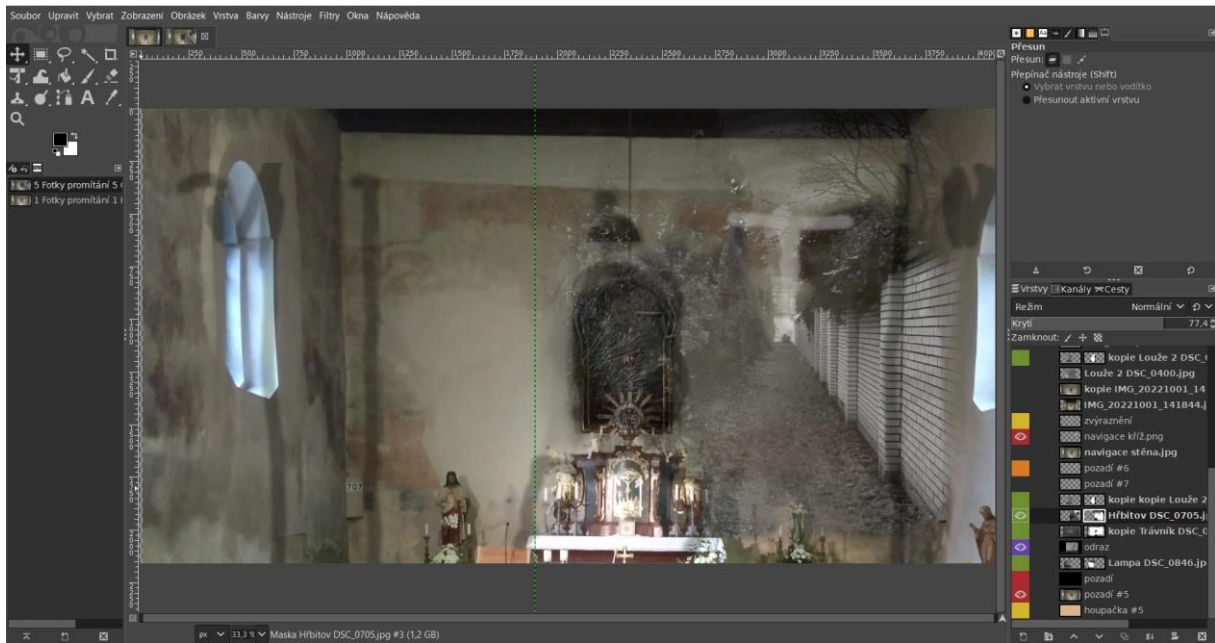
6. Akvarelové kompozice

7. Technické zkoušky projekce

8. Vizualizace a příprava projekce

9a. Kniha

9b. Kniha

10a. Projekce (foto: Alena Nováková)

10b. Projekce (foto: Alena Nováková)

